

## 3-års plan FN`s bærekraftsmål for Lundegård barnehage

### 1. Innledning

Denne 3-års planen skal gi oss en retning på hva vi vil prioritere de neste 3-årene, samtidig må vi være i stand til å evaluere og justere dersom vi ser at planen ikke fungerer slik vi hadde tenkt. Arbeidet med FN`s bærekraftsmål er en spennende reise som vi nå har startet på. Vi kan ikke gjøre alt, men det lille vi gjør er allikevel bedre enn ingenting. Vi har sett på hva vi allerede gjør og på hvilke muligheter vi som barnehage har og hva en kan gjøre hjemme. Vi vil ta vare på behovene til menneskene som lever i dag, uten å ødelegge framtidens generasjoners muligheter for å få dekket deres behov.

FN`s 17 bærekraftsmål med de 147 delmålene favner vidt og bredt og derfor har vi nedskalert tiltakene til å passe til vår barnehage

Denne planen har blitt utformet sammen med personal, foreldre, samarbeidsutvalget og styret og har vært en spennende prosess. Vi ser at en del av tiltakene kommer inn under flere mål, men de er kun tatt med en gang. Planen skal evalueres hver vår av personalet og av SU, styret involveres ved behov.



## Mål 1: UTRYDDE FATTIGDOM

Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Dette gjør vi:

- Barnehage betalingen har en maks sats regulert av Stortinget.
- Det er søskenmoderasjon
- Det er redusert barnehagebetaling for de med lav inntekt
- Vi støtter hvert år en god sak gjennom innsamlingen som foretas av SU
- Vi tar imot – og betaler for - ungdommer som jobber gjennom Operasjon Dagsverk eller lignende hvert år.
- Vi er bevisst på å lære barna å dele

### Utviklingsarbeid:

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Byttedager for klær og utstyr høst og vår Arr SU	X	X	X
Gjenvinningsstasjon i barnehagen for klær – se mer info	X	X	X
Omvendt adventskalender – se mer info	X	X	X
Avtale på foreldremøte hva som skal gjelde for bursdag og bursdagsgaver	X	X	X
Karneval – motvirke kjøpepress	X	X	X

### Mer info om:

1. Gjenvinningsstasjon i barnehagen for klær. Vi har klær som er gjenglemt eller donert til barnehagen. Fra høsten 2022 vil foreldre/foresatte kunne låne, bytte eller bare forsyne seg av klær og sko på gjenvinningsstasjonen. Vi ønsker at de som ikke har råd skal ha en mulighet for å skaffe seg det de eventuelt mangler på denne måten. Fokuset er altså å kunne resirkulere klær og sko til barn for å unngå unødvendig kasting av klær.

2. Omvendt adventskalender; barna har med seg en leke de ikke leker med lenger eller klær som ikke passer lenger innpakket. Pakken åpnes i adventssamlingen og pakkes fint inn igjen. Alle pakkene leveres under treet f.eks. til Frelsesarmeen
3. Avtale på foreldremøte hva som skal gjelde for bursdag og bursdagsgaver  
SU utarbeider retningslinjer.

**Mål 2: UTRYDDE SULT**

Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring og fremme bærekraftig landbruk

Dette gjør vi:

- Barnehagen har egen kostholdsplan i tråd med anbefalinger fra helsedirektoratet
- Barnehagen tilbyr varmt måltid 1-2 ganger per uke
- Barnehagen har IK-mat system
- Vi unngår å gi barna fulle kopper med drikke, de får heller mer ved behov

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Mandager er kjøttfri dag	X	X	X
Vi planter flere frukttrær og bærbusker		X	X
Vi lager god jord selv ved å bruke bokashi som metode		X	X
Vi dyrker egne grønnsaker	X	X	X
Vi sår frø i blomsterkasser	X	X	X
Vi minker matsvinnet – se mer info	X	X	X
Vi får opplæring i hvordan vi kan finne mat ute i naturen og hvordan vi kan bruke den	X	X	X

*Mer info om:*

Vi minker matsvinnet ved å:

- Servere barna mindre porsjoner
- Lage mat av tørt brød (arme ridder, brød krutonger, ostesmørbrød m.m.)
- Gjenbruke matrester

- Veie matrester hver dag i en uke – deretter opphold en måned – for så å veie igjen neste måned
- Vi bruker den maten vi har i barnehagen
- Vi bestiller ikke mer enn det vi trenger og bruker opp mat før den går ut på dato
- Frys brød, pålegg og annen mat i stedet for å kaste
- Vi legger ikke fram mer enn barna kan spise, slik at vi slipper å kaste mat.
- Barna får halve brødsiver, slik at vi unngår å måtte kaste om de ikke kan spise opp alt.
- Om vi ikke har spist opp brødet til lunsj, skal det spises til fruktmåltidet.

**Mål 3: GOD HELSE OG LIVSKVALITET**

Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Dette gjør vi:

- Vi har gode rutiner for oppfølging av HMS
- Vi har gode rutiner for håndhygiene
- Vi er ute i barnehagen hver dag
- Vi har utedag eller ute på tur minimum to ganger per uke
- Vi tilbyr frukt eller grønnsaker til alle måltid
- Vi oppfordrer foreldre til å følge norsk vaksineprogram
- Vi benytter desinfiseringsmaskiner
- Vi desinfiserer overflater etter oppkast, blodsøl, urin eller avføring
- Vi jobber med Stine Sofies barnehagepakke
- Vi jobber med trafikkregler hele året og har ekstra fokus i perioder i løpet av året.
- Vi har plan mot mobbing
- Vi har handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep
- Vi har egen progresjonsplan for å jobbe forebyggende
- Vi informerer foreldre at vi alltid spør om årsak til blåmerke
- Vi har gode rutiner for oppstartssamtale
- Vi informerer foreldre om samarbeidet vi har med helsestasjonen, spesialpedagoger i kommunen, PPT, barnevern, BUP, psykisk helsevern med mer.
- Vi informerer om meldeplikt til barnevern mfl.
- Vi har gode rutinger for kjemikaliehåndtering
- Vi ber alle om å slå av motoren på kjøretøy som står og går
- Det er ikke tillatt å røyke eller snuse på barnehagens område
- Vi respekterer og følger opp myndighetenes anbefalinger ved pandemier
- Vi gir barna trygge og gode relasjoner
- Vi lærer barna å bli glad i og sette sunne grenser for egen kropp
- Personal og foreldre er gode mot hverandre og er gode rollemodeller
- Vi iverksetter SMART grupper der det er aktuelt

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi samarbeider med UIS om SELMA – se mer info	X	X	X
I samarbeid med foreldrene jobber vi med vår egen inkluderingsplan	X	X	X
Vi oppdaterer skjema for oppstart og foreldresamtaler	X	X	X
SU oppfordrer alle foreldre/foresatte til å unngå å røyke innendørs hjemme eller i bilen	X	X	X
SU ber alle om å gå eller sykle til barnehagen så mye som mulig, også når det regner.	X	X	X
SU vil oppfordre alle foreldre/foresatte til å ha en bilfri dag i uka	X	X	X
Barnehagen er mobilfri sone – foreldre unngår å bruke mobilen i forbindelse med levering og henting	X	X	X

*SELMA*

**S**amspill  
**E**ngasjement  
**L**ivsglede  
**M**estring  
**A**nerkjennelse

Forskningsprosjektet SELMA har som mål å utvikle og prøve ut et opplegg for å støtte opp om barns sosiale og emosjonelle læring og utvikling i barnehagen. Forskere og ansatte i barnehager skal samarbeide om å konkretisere arbeidsmåter, og det skal lages en omfattende nettbasert ressursbank som skal bidra til kompetanseutvikling. Kjerneområder i ressursbanken er samspill, engasjement, livsglede, mestring og anerkjennelse.

Det blir sannsynligvis også oppgaver som foreldre kan bruke hjemme



**Mål 4: GOD UTDANNING**

Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

Dette gjør vi:

- Vi har en progresjonsplan for alle Rammeplanens fagområder for barn fra 0 til 6 år
- Vi følger mål for aldersgruppene både når det gjelder språk, tekst og kommunikasjon og antall, rom og form med bakgrunn i Rammeplan for barnehager
- Vi følger kommunens begrepsplan for språkopplæring
- Førskolen har eget pedagogisk skoleforberedende opplegg og det jobbes aktiv med oppdagende skriving
- Vi er opptatt av å gi barna en trygg og god overgang til skole og SFO
- Vi samarbeider med grunnskolen om utplassering av elever under arbeidsuker og lignende
- Vi samarbeider med aktuelle videregående skoler og tilbyr praksisplasser
- Vi motiverer ansatte til å ta videreutdanning
- Vi tar imot personer på arbeidspraksis og språkpraksis via NAV eller andre instanser
- Vi bryter ned målene i FNs bærekraftplan til å gjelde for vår barnehage
- Vi jobber med menneskerettigheter og likestilling, og vi fremmer en ikkevoldskultur. Vi arbeider mot et globalt borgerskap og verdsetter kulturelt mangfold. Dette gjør vi blant annet gjennom tema Internasjonale uker hver høst, og vi markerer blant annet menneskerettighetsdagen og FN-dagen.
- Vi følger Rammeplan for barnehager
- Barnehagen har handlingsplan for å forebygge og gjennomføre tiltak ved mobbing
- Vi har handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep
- Ansetter kvalifisert personale

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi lærer barna gode rutiner for rydding ute og inne. Førskolebarna er «ordensbarn» hver sin uke	X	X	X

Foreldre og barnehage lærer barna at det er mye penger i pant	X	X	X
Foreldre motiverer barna til å mestre ulike oppgaver hjemme og de får delta i ulike voksen aktiviteter	X	X	X
Vi benytter oss av Vitenfabrikken og de mulighetene som finnes der	X	X	X

### Mål 5: LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Dette gjør vi:

- Gutter og jenter får samme tilbud på lek, aktiviteter, ikt og materialer
- Vi har beredskapsplan mot vold og seksuelle overgrep
- Vi har opplysningsplikt ved mistanke om seksuell vold og omskjæring.
- Barnehagen er svært kvinnedominert der alle beslutningsnivåer i bedriften består av kvinner. Det blir faktisk viktig å også ansette menn for å ha begge kjønn representert
- Vi oppfordrer personalet til å være fagorganiserte og samfunnsengasjerte
- Vi er bevisst på at å behandle likt er av og til å behandle ulikt

#### Utviklingsarbeid:

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi er bevisst på at vi unngår å snakke jentete til jentene og guttete til guttene f.eks. «Gutten er kul og jenta er søt»	X	X	X
Bevissthet rundt hvordan de ulike kjønnene har plass. Hvem tar først ordet?	X	X	X
Fokus på finmotoriske øvelser ift kjønn (for eksempel la gutter perle)	X	X	X

**Mål 6: RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD**

Sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

Dette gjør vi:

- Vi ber foreldrene om å vaske drikkeflaskene til barna daglig
- Vi rydder etter oss når vi er ute i naturen på tur
- Hvert år har vi miljøvernuker
- Vi gir årlig økonomisk støtte til et prosjekt bestemt av SU
- Vi har sensorstyrte kraner på badene

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi samler regnvann som vi bruker til vannlek	X	X	X
Vi har vannmåler i barnehagen og registrerer jevnlig	X	X	X
Vi rydder etter oss når vi er ute i naturen på tur, det samme gjør foreldre	X	X	X
SU oppfordrer personal og foreldre å være bevisst på: -vaske hendene lenge er sløsing av vann -slå av vannkranen når en såper inn hendene -slå av vannkranen når en pusser tennene -redusere dusjetiden -unngå å bruke for mye vann i badekaret	X	X	X

**Mål 7: REN ENERGI TIL ALLE**

Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris for alle

Dette gjør vi:

- Slukke lys i rom vi ikke oppholder oss i
- Vi holder dørene lukket
- Vi har vannbåren varme i gulvene
- Vi har skiftet til led lys

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi er bevisst på effektiv lufting	X	X	X
Vi setter oss mål for strømforbruk og jobber aktivt for å klare å nå målet	X	X	X
Vi vurderer om det er aktuelt med sensorstyring av lys i rom som toalett og garderobe			X
Solceller og vindkraft kan være alternative energikilder – prosjekt med barna	X	X	X

## Mål 8: ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Dette gjør vi:

- Vi følger alle politiske vedtak som gjelder for barnehagen
- Vi tar imot elever fra ulike studiesteder
- Vi tar imot personer som trenger arbeidspraksis fra NAV eller andre tilsvarende
- Vi tar imot innvandrere som trenger praksis for å kunne komme seg i jobb eller lære seg språk
- Vi sikrer et trygt arbeidsmiljø ved at vi har gode rutiner for sikkerhetsarbeid og verneombud
- Vi sikrer at alle rettigheter er på plass ved at vi har jevnlige møter med tillitsvalgte
- Vi sysselsetter ungdom ved å ta inn personer med ulike behov for praksis, som eksempel arbeidsutprøving og språkpraksis, funksjonsevne, karriereveiledning og annet.
- Vi ansetter 1-2 lekevenner per år
- Vi ser alle mennesker som verdifulle og ressursfulle

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi ser på mulighetene for å ta inn lærling		X	X
Vi viser barna verdien ved å spare til noe vi ønsker oss f.eks ved å spare pant	X	X	X

## Mål 9: INDUSTRI, INNOVASJON, INFRASTRUKTUR

Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon.

Dette gjør vi:

- Vi tilbyr barnehageplass med makspris og modererte priser ut fra familieøkonomi og antall barn
- Vi er opptatt av bærekraft og iverksetter stadig nye ting
- Vi stiller krav til våre leverandører om at produktene skal være så kortreist og så miljøvennlig som mulig

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Barna involveres i forbedringsarbeidet (LEAN)		X	X
Vi er bevisst på gjenbruk i våre prosjekt og formingsaktiviteter	X	X	X

**Mål 10: MINDRE ULIKHET**

Redusere ulikhet i og mellom land

Dette gjør vi:

- Vi jobber kontinuerlig med dette basert på rammeplan for barnehager
- Vi gir alle like muligheter og forskjellsbehandler ikke hverken ansatte eller barn/foreldre
- Vi har arrangement i barnehagen for å bli kjent på tvers av kulturer og land (FN kafè)
- Vi blir bedre kjent med land og kulturer som barn og personal kommer fra.

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi samarbeider med foreldre fra andre land/kulturer for sammen bli enige om hva vi skal markere i barnehagen. Tips til aktuelle eventyr, mat retter, bøker m.m.	X	X	X
SU vurderer om det er aktuelt å arrangere sommerfest med mat fra ulike kulturer	X	X	X



**Mål 11: BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKAL SAMFUNN**

Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Dette gjør vi:

- Barna våre lærer om dette gjennom mål vi jobber med i forhold til rammeplan for barnehage, kapittel 1 Bærekraftig utvikling og kapittel 9 Natur, miljø, teknologi og Nærmiljø og samfunn
- Vi har god tilgang på naturområder rundt barnehagen, benytter disse og lærer barna i å bli glad i naturen.
- Vi lærer barna å ta vare på naturen
- Vi lærer barna viktigheten av fysisk aktivitet
- Vi benytter av oss kollektivtransport der det er mulig

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
SU oppfordrer alle foreldre/foresatte til å gå, sykle eller bruke kollektivtransport der det er mulig, også når det regner	X	X	X
SU jobber for at barna skal få en trygg skolevei – i samarbeid med skolen	X	X	X
Førskole barna det er aktuelt for kan øve på å gå alene til barnehagen – det inngås egne avtaler for de det er aktuelt for	X	X	X

## Mål 12: ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre

Dette gjør vi:

- Barna får ikke fulle kopper med melk, slik at vi unngår å måtte tømme ut. De kan heller få påfyll.
- Vi legger ikke fram mer enn barna kan spise, slik at vi slipper å kaste mat.
- Barna får halve brødkiver, slik at vi unngår å måtte kaste om de ikke kan spise opp alt.
- Om vi ikke har spist opp brødet til lunsj, skal det spises til fruktmåltidet.
- Vi regulerer bestillingsmengde hos matleverandører etter behov per uke, slik at vi hele tiden kun kjøper det vi trenger.
- Vi jobber med reduksjon av matsvinn, og får dermed redusert avfall.
- Ved å bruke de ressursene vi har i forhold til formingsmateriell og annet, har vi også redusert avfallsmengde og samtidig sørger for gjenbruk av ulike materiell.
- Vi sorterer avfall, blant annet har vi egen matavfallsordning.
- Vi informerer om hvordan vi jobber i barnehagen for å oppnå disse målene.
- Vi oppfordrer til gjenbruk ved å ha gjenbruksstasjon.
- Vi lærer barna å være i naturen uansett vær og årstid, og at de skal unngå forsøpling og ødeleggelse av naturen.

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi regulerer bestillingsmengde hos matleverandører etter behov per uke, slik at vi hele tiden kun kjøper det vi trenger.	X	X	X
Vi jobber med reduksjon av matsvinn, og får dermed redusert avfall.	X	X	X
Ved å bruke de ressursene vi har i forhold til formingsmateriell og annet, har vi også redusert	X	X	X

avfallsmengde og samtidig sørger for gjenbruk av ulike materiell.			
Barna er med på avfallssortering både hjemme og i barnehagen	X	X	X
SU oppfordrer til gjenbruk ved å bruke gjenbruksstasjonene.	X	X	X
Vi lærer barn og voksne å minimere bruk av tørkepapir og toalettpapir	X	X	X
Barnehagen arver leker i samråd med foreldre og personal etter behov	X	X	X
SU sjekker ut muligheter for å bruke flergangsposer til vått eller skittent skiftetøy	X	X	X

### Mål 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Dette gjør vi:

- Ingen biler går på tomgang
- Hver mandag har vi kjøttfri dag

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Vi lærer barna å ta vare på klær, leker m.m., reparerer og fikser dem dersom det er mulig	X	X	X
Insekts hotell	X	X	X
Personal og foreldre snakker med barna om å ikke drepe insekter	X	X	X

**Mål 14 LIVET I HAVET**

Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
SU arrangerer årlig strand rydding	X	X	X
Vi gir barna en begynnende forståelse av havet og det som lever der f.eks. ved å lage et havmiljø	X	X	X
Vi gir barna forståelse av hvorfor plast kan være skadelig for de som lever i havet	X	X	X
Førskolen drar på fisketur i forbindelse med overnatting. Fisken vi får tilbereder vi selv.	X	X	X

## Mål 15 LIVET PÅ LAND

Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig utvikling bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold.

Dette gjør vi:

- Bevisstgjør barna på at insekt og blomster har det best der de bor
- Vi lærer barna å være i naturen uansett vær og årstid, og at de skal unngå forsøpling og ødeleggelser av naturen.
- Vi lærer barna å behandle naturen med respekt og at det er viktig at småkryp, insekter, blomster, trær og planter kan få være i fred.
- 

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Ryddedag = Ruskendag	X	X	X
Vi gir barna forståelse av hvorfor plast kan være skadelig for dyr som lever i naturen	X	X	X
Vi har alltid med en plastpose til å plukke søppel når en går på tur både hjemme og i barnehagen	X	X	X

## Mål 16 FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNGERENDE INSTITUSJONER

Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer

Dette gjør vi:

- FN`s barnekonvensjon
- Medbestemmelse og demokrati
- Stine Sofie barnehagepakke

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Passe på at det ikke blir for mye fokus på at man er fra et annet land. Alle bor i Sandnes – alle går i barnehagen	X	X	X
Vi har nært samarbeid med foreldrene – der vi sammen jobber med inkludering	X	X	X
Vi respekterer hverandre og er bevisst på hvordan vi snakker til og om hverandre – gjelder alle voksne.	X	X	X

## Mål 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.

Dette gjør vi:

- Vi er opptatt av å ha et godt samarbeid innad i personalet, med foreldre og andre aktuelle samarbeidspartnere
- Vi jobber med kontinuerlig forbedring – det gjør det enklere å ta imot forslag til forbedringer og til å justere kursen.

*Utviklingsarbeid:*

Tiltak	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Tema på foreldremøtene	X	X	X
Tema på SU-møtene	X	X	X
Tema på personalets møter	X	X	X
Samarbeid med leverandører	X	X	X